

VJEROUČITELJ U ŠKOLI U HRVATSKOJ DANAS

- Intervju

RENATA MRVELJ

Držićeva 31, 10000 Zagreb

KATEHEZA: Jeste li, dok ste studirali u Rimu sedamdesetih godina, mogli zamisliti da ćete svoja znanja moći primijeniti u razredu, u državnoj školi, ovdje u Hrvatskoj.

RM: Nisam. Kako u Rimu, u našoj kući, imamo svoju školu, živeći sa sestrama učiteljicama, ja sam gledala i otkrivala što znači biti školska sestra franjevka. Motreći naše učiteljice, lakše sam se unosila u poziv i karizmu naše utemeljiteljice Majke Antonije Lampl i ostalih naših sestara. Kroz cijeli studij mislila sam kako je biti školska sestra franjevka u našim ondašnjim prilikama. Kako biti odgojitelj u vjeri u našim uvjetima.

KATEHEZA: Kako ste doživjeli svoj prvi dan u školi?

RM: Od završetka studija u svibnju 1973. do odlaska u školu 1992. bila sam odgojiteljica različitih odgojnih skupina u svojoj zajednici. Svoj prvi dan u školi doživjela sam slično kao odlazak u novicijatsku učionicu u Ivanić Kloštru ili u druge "učionice" po kojima sam poučavala.

KATEHEZA: Živjeti svoju vjeru u punini Crkva naziva svetošću i vrlo ozbiljnim životnim ciljem. Ipak, vjeronauk se često smatra lakim predmetom, zabavnim, u kojem ne smije biti loših ocjena. Što vi mislite o tome?

RM: Ovdje ću uzdahnuti riječima kard. F. Kuharića: "Tko sluša Crkvu!" Tko se ozbiljno pozabavi pitanjem vjere, vjernosti, života, a pogotovo svetosti - neće poučavanje u vjeri smatrati lakim predmetom, a kamoli zabavnim. Svaki roditelj, učitelj i odgojitelj zna kako je odgoj težak posao, a kamoli odgoj u vjeri - koja je svakodnevno (i na godišnjem odmoru!) neodvojiva od života. Tu je nevolja učitelja i učenika! Naravno, može vjeronauk biti i lak predmet

- praktičnim vjernicima i onima koji uče. K tome, vjera je *dar!*

Vi mene "sablažnjavate" kad kažete "zabavnim"? Zar se poučavanjem, odgojem, vjerom, životom, odgovornošću, svetošću... smije zabavljati? Oni koji bi vjeronauk smatrali zabavnim (i lakim) predmetom, doista ne bi smjeli s vjeronaukom imati posla, ama baš nikakvog. Tako misle vjerojatno nevjernici, neogovorni ili nesposobni za kvalitetno poučavanje. Velika je nevolja kad se takvi nađu među onima koji "kroje satnicu" za vjeronauk ili se čak usuđuju reći "da iz vjeronauka ne smije biti loših ocjena". Kad su u to sigurni, zašto to ne napišu? Žao mi je što Vam sada ne znam reći ime gospodina iz Ministarstva za prosvjetu i šport, koji nedavno na radiju reče kako vjeronauk spada u lakše predmete, pa može biti zadnje sate u satnici. Dakle, po njemu, ono što stvara i mijenja mladog čovjeka, može mu se nuditi i onda kada je jedva sposoban što primati i davati!

KATEHEZA: Vjeroučitelj(ica), za razliku od nas ostalih nastavnika, jest navjesticitelj Radosne vijesti Božje. S druge strane, tu su školske zakonitosti: plan, program, vrednovanje... čega - postignutih znanja ili proživljenih vrijednosti koje vjera daje?

RM: Osjećate li, koliko je za to potrebno vrijeme, a mi po srednjim školama već pet godina imamo uglavnom po jedan sat vjeronaučne pouke. Radim na srednjoj strukovnoj školi četiri godine pa vidim kako se za tako kratko vrijeme može malo kvalitetnog učiniti. Nevjerojatno je s koliko nam malo znanja u vjeri i vjerničkom životu dođu učenici u srednju školu. Često, odakle god pođeš, vidiš kako moraš "iz početka" da bi ih za određeni navještaj pripremila. Drugo, još uvijek je nedovoljna svijest kod većine učenika da sadržaje vjere i vjernič-

koga treba učiti i živjeti. Samo su rijetki koji idu i na župni vjeronauk. Od oko 190 učenika koje imam u ovoj školskoj godini u deset grupa, samo je sedam uključeno i u župnu katehezu. Dakle, što prime i dožive, uglavnom je na školskom vjeronauku. Učenici su nam od Zeline do Samobora pa i dalje. Dosta su na praksi i u školi, koju imaju i svaku drugu subotu, pa ih je teško uputiti na župni vjeronauk gdje ga ima. Dakle, malo uspijem doći do "proživljenih vrijednosti (kod učenika) koje vjera daje".

Doista je ozbiljno pitanje što i kako nuditi i kako ocjenjivati u ovakvim uvjetima? Svojim učenicima jedva uspijem ponuditi polovicu sadržaja predviđenog planom i programom. Koji sat "otkinem" za produbljivanje kroz različite metode rada (dijameditaciju, grupni rad uz video i slično). Učenici to vole. Slabo je njihovo poznavanje liturgijske godine. Na čistu će srijedu ući u vjeronaučnu učionicu sa sendvičem - i istovremeno naglasiti kako su praktični vjernici! Zahvaljujući susretljivosti škole i župe sv. Antuna kojoj škola pripada, četiri puta godišnje nudimo "misu škole". Uvijek je dobro pripremljena s različitim i vrsnim voditeljima misnog slavlja. I opet, većinu je *vjeroučenika* teško "pokrenuti" da na misu dođu. Ove godine, zahvalnu smo misu imali na svetkovinu Tijela i Krvi Isusove, za koju sam deset svojih grupa pripremila dijame-ditacijom. I opet - slab odaziv! Govorim Vam - da i sami osjetite "proživljene vrijednosti koje vjera daje" kod naših srednjoškolaca!

Još samo jedno: zar je moguće upoznati i pratiti dvadeset vjeronaučnih skupina, koje su sada puno veće, kroz samo jedan sat tjedno? I k tome, pratiti pojedinca i osjetiti proživljene vrijednosti?! Katehete srednjoškolaca uglavnom su prepušteni sami sebi. Još se ne pitaju naša iskustva. Nema niti onih koji bi nas savjetovali, niti kontrolirali. Čast *Katehetskom salezijanskom centru*, koji nas je kroz ovu školsku godinu tri puta pozvao na pola dana i poučavao. Kolegica prof. Azra i ja uporno obrazlažemo manjak vremena ravnatelju škole, Ministarstvu prosvjete i športa te biskupskom povjerenstvu i molimo drugi sat. Dakle, ne pitajte

me, što i kako vrednujem. Radije pitajte one koji misle da mi to sve možemo kroz jedan školski sat tjedno.

KATEHEZA: Jedno malo "teže" pitanje: nakon demokratskih izbora vjeronauk je uveden u većini osnovnih škola, u nekim srednjim školama, dakle, škola je već pet godina obogaćena ponudom kršćanskih vrijednosti. No kršćanske moralne vrijednosti među našim mladićima i djevojkama sve su manje življene. Objasnite, u čemu je problem?

RM: Bit problema je u već rečenome. U nas se izgubila "obiteljska crkva"! Na veće blagdane, spontano upitam za blagdan - jedva da netko pogodi! Nema li župne kateheze, tko će im pokazati i dokazati da kojekakve vrijednosti nisu kršćanske moralne vrijednosti! Kao da se zaboravlja i sve se manje govori o tome da nije lako postati i biti čovjek - da nije nimalo lako postati i biti kršćanin. Da Evanđelje i Krist nisu tako privlačni - jer su u prvom redu zahtjevni. Nije lako oduševljavati mlade ljude pozitivnim vrijednostima kao što ih je lako zavesti drugim - banalnim, površnim, lažnim, svjetovnim ponudama. Zaboravlja se, da je osobna vjera *stalno sučeljavanje* sa stvarnošću života ovdje i sada, i to u duhu *odnosa* koji postoji između vjernika i Boga te u duhu odnosâ koje vjernik ima s ljudima, vrijednostima i prirodom. To je proces - za koji je potrebno vrijeme, rad i milost.

KATEHEZA: S obzirom na broj vjeroučitelja, studenata teologije, doktora teologije, svećenika, redovnika i redovnica očekivali bismo da Hrvatska bude zemlja svetačke ljepote, altruizma, čistoće i radosti..., a ona to nije! Ne mislite li da je tu nešto soli koja je "obljutavila", pa nema više ni sama okusa niti učinka na svoju okolinu?

RM: U pitanju je kvaliteta osobe, vjernika, stručnjaka - da zna i ima volju dobro raditi svoj posao. Da je svjedok Radosne vijesti koju naviješta. Svi smo u pitanju, od sv. Oca do zadnjeg vjernika. Znamo da se od spomenutih više traži i više očekuje. Za mene je pitanje: Kako je naša teologija "rađala" teologe? Kako ih je naučila poučavati i raditi? Tu se hoće ono Pavlovo

“zlopaćenje” sa strane profesora i studenata bez pitanja cijene, ako se želi i ima milosti biti teolog. Mučno je, ako je netko svećenik ili kateheta, a nije dobar teolog. Da biste se održali u teologiji treba vremena. Nadalje, naši su teolozi u posljednje vrijeme “servis za mnogošta”: Crkvi, državi i narodu Božjem. Mislim da je krajnje vrijeme da se vratimo k sebi, svojoj struci i svome radu. Neka svatko radi svoj posao! Pa Bože, za tu vašu “svetačku ljepotu, altruizam, čistoću i radost - treba vremena. Vidim da je mnogo teologa koji su “zapali” u Caritas, gradnju... I samu sebe optužujem za “rasutost” kroz ovih pet godina. I onda, nisi što si bila. Nisi što jesi kako treba. Nisi što bi mogla biti. A što smo onda?

KATEHEZA: Kad ste se osjećali uspješnijom vjeroučiteljicom - kad ste se temeljito pripremili za nastavu ili kad ste intenzivno molili za svoje učenike? Koliko je potrebno jedno, a koliko drugo?

RM: Bogu zahvaljujem i tako sam sretna što sam redovnica i to školska franjevka. Moji dani počinju sv. misom i protkani su molitvom časoslova. To je veliko bogatstvo za katehetu. Ovih dana učim od sv. Pavla dok govori prijatelju Timoteju kako se mora “zlopatiti” za Evanđelje i u poučavanju. Od sv. Ignacija Antiohijskog (kroz Službu čitanja) učim kako vjernički živjeti i za vjeru umirati iz dana u dan. Vjerujem, da je srednjoškolce nužno uvoditi u liturgiju. Liturgijsku im godinu unositi u dušu, srce, trbuh, u *biće*. Tako je unositi, da ih nikakva pohlepa ne istrgne iz liturgijske godine i ne udalji od liturgijskih slavlja. To je milost. To je posao. To je proces, a za sve se hoće vrijeme. Ja u ovakvoj situaciji nisam kadra mjeriti svoj uspjeh. Više sam zauzeta oko onoga: kako, što bolje i što više, a ostalo u Božje ruke. Valja vjerovati, da sam bila “najuspješnija” kad sam se za sat dobro pripremila i kad sam za svoje učenike srcem molila.

KATEHEZA: Kao nastavnica, osobno, najveći problem naših mladih (i njihovih

roditelja!) vidim u nekritičnom prihvaćanju vrijednosti koje sv. Ivan zove požudom očiju, požudom tijela i ohološću života, koje se nude putem mass-medija. Slažete li se sa mnom?

RM: Slažem. Samo pozitivnim i njima primjerenim ponudama valja omogućiti ispravnu kritičnost prema ponudama. Teži se prema lakšem, pa čak i prema pasivnosti. Djevojka mi, poslije drugog razreda srednje škole, predlaže da za iduću godinu ne bude ispitivanja i kontrolnih! Mala je svijest svih nas, da je po našim obiteljima još uvijek neradnog mentaliteta i istovremeno nekog “prava” na dobar život (dobre ocjene). Kao da nerad i dobro mogu zajedno.

KATEHEZA: Razorene obitelji i djeca koja već u drugoj generaciji žive u takvom okruženju velik su problem, ali i izazov Crkvi, stvarnost koju moramo prihvatiti. Kako Vi kao vjeroučiteljica vidite rješavanje konkretnih ljudskih sudbina, koje su Vam - sudbinom?

RM: Previše je teških ljudskih sudbina. Previše su korjenite, a koji put i previše složene, da bi se moglo govoriti o nekom brzom rješavanju. Svi smo prilično umorni pa se i to ne smije zaboraviti. Velika je milost učiti se s poteškoćama i s teškim sudbinama. Živjeti, raditi i ići naprijed - hitajući “da upoznam njega i snagu uskrsnuća njegova i zajedništvo u patnjama njegovim” (Fil 3,10).

KATEHEZA: Uvijek ste nasmijani i veseli. I u razredu?

RM: To pitajte moje učenike, koje u ovoj prigodi pozdravljam, a posebno one na teologiji i na Katehetskom institutu - moje buduće kolege.

Razgovor vodila: Anica Penić

Renata Mrvelj, školska sestra franjevka Bosansko-hrvatske provincije. Rođena u Polju (Plehan, Derventa). Dugogodišnja odgojiteljica u svojoj provinciji, a posljednje četiri godine i vjeroučiteljica u Školi za tekstil, kožu i dizajn u Zagrebu.